

Motion till riksdagen

1988/89:Sf34

av Rune Backlund m.fl. (c)

med anledning av prop. 1988/89:86 med förslag till utlänningslag m.m.

Centern har under en lång följd av år påtalat vikten av att hanteringen av asylansökningar och mottagningen av flyktingar sker på ett sådant sätt att förtroendet och respekten för vår flyktingpolitik kan upprätthållas. Vi har därför kritiserat de långa handläggningstiderna i asylärenden. De har skapat svåra förhållanden både för den asylsökande och den personal som har att svara för mottagandet. Svenska folkets tilltro till en humanitär flyktingpolitik urholkas, när utvisning har kunnat ske av familjer som vistats i landet under mer än ett år. Barn och familjer har hunnit rota sig i sin nya miljö, kontakter har knutits i det nya samhället. I spåren på utvisningsbesluten har kommit undanhållanden och familjesplittring.

De långa handläggningstiderna har också lett till ökade samhällskostnader för t.ex. förläggningsverksamhet och socialbidrag.

Den reorganisation av vår flyktingmottagning som nu pågår inom ramen för SIV 89 ställer vi oss bakom. Vi var positiva till den nya organisation för statens invandrarverk som föregående riksmöte beslutade om. Däremot beklagar vi att regeringen återföll i gammalt beteende när det gäller anslagen till verksamheten. Resursbrist har varit en av huvudorsakerna till de långa handläggningstiderna och de problem som flyktingmottagandet i dag brottas med. Vi har ansett det mycket viktigt att man nu inom ramen för den nya SIV 89-organisationen får starta med de resurser som man anser sig behöva för att klara de övergripande målen om en snabb och rättssäker behandling av asylansökningarna. Centern har därför, liksom övriga oppositionspartier, med anledning av regeringens nyligen avlämnade proposition om anslagen till statens invandrarverk yrkat på en ökning av anslagen till verket på 20 milj. kr.

Den nu föreliggande propositionen om en ny utlänningslag kan sägas utgöra det tredje ledet i arbetet att åstadkomma en snabbare och bättre hantering av asylansökningarna.

Från centerns sida kan vi ställa oss bakom huvudprinciperna i det lagförslag som nu presenteras. Förslaget tillgodoser enligt vår uppfattning målet att lagen ska vara mera överskådlig och underlätta en snabbare och mer rationell hantering av asylansökningar. Vi välkomnar förslagen om ökat inslag av muntlig handläggning, utökad motivering av beslut i asylärenden och den ökade skyldigheten att förordna offentligt biträde.

Förvar av barn

I propositionen föreslås nya regler för när barn ska kunna tas i förvar i samband med avlägsnandebeslut. Bl.a. föreslås att man i första hand skall

överväga om syftet med ett förvarstagande i stället kan uppnås genom att barnet ställs under uppsikt.

Vi har tidigare från centerns sida mycket hårt kritiserat att barn i samband med förvar placerats i häkte eller arrestlokal. Samhällets uppgift måste vara att ta tillvara flyktningbarnens intressen och se till att de under väntetiden behandlas på ett humanitärt sätt. Det innebär bl.a. att de inte får bli brickor i ett spel eller utnyttjas på ett otillbörligt sätt i samband med ett utvisningsbeslut. Tyvärr finns det exempel på hur asylsökande medvetet splittrat familjen för att förhindra en utvisning. Dessa barn har farit mycket illa och utsatts för en svår psykiskt pressande situation.

De nu föreslagna reglerna vid förvarstagande innebär en ordentlig skärpning av tidigare regler. Vi kan för vår del acceptera att det finns situationer då det inte räcker med att barnen ställs under uppsikt utan att ett förvarstagande måste ske. Vi vill dock kraftigt understryka vikten av att lämpliga hemliknande lokaler iordningsställs där hela familjen kan vistas under förvarstiden. Den personal som har att ansvara för familjen och barnen skall ha gedigna kunskaper om barn. För att kontrollera hur de nya reglerna kommer att fungera i praktiken bör riksdagen redan nu besluta att en utvärdering ska genomföras när reglerna varit i kraft under ett år.

Ansvar för transportörer

Det i propositionen utvidgade ansvaret för transportörer innebär att flyktningarnas möjligheter att ta sig till våra gränser i viss mån begränsas. Det måste samtidigt konstateras att nu gällande regler har utnyttjats av mindre nogräknade personer som bedriver "resebyråverksamhet". Detta har fått till följd att en mycket hög andel av antalet asylsökande saknar erforderliga handlingar såsom pass, viseringar eller färdbiljetter. Detta förhållande är på sikt ett hot mot möjligheterna att föra en generös flyktningpolitik. Det bör också noteras att ett stort antal länder redan i dag har infört bestämmelser liknande dem som nu föreslås. Den avvägning som gjorts beträffande bestämmelsernas utformning får anses som acceptabel.

Om nu möjligheterna att direkt ta sig till vårt land något begränsas genom dessa bestämmelser bör istället vårt engagemang utomlands för att hjälpa människor i akut behov av skydd öka.

FN:s flyktningkommissarie och andra internationella hjälporganisationer har listor med åtskilliga människor som behöver lämna sitt land omgående och få komma till ett land där man åtnjuter skydd. Sverige skulle idag på ett aktivare sätt genom våra beskickningar kunna hjälpa dessa människor att lämna sitt land och få en fristad här. Det kan ske genom en utökning av den nuvarande flyktningkvoten. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Tolkar och advokater

Ett av huvudsyftena med den nya lagen och den nya organisationen för SIV är liksom tidigare konstaterats att handläggningen av asylärendena skall ske på ett rättssäkert sätt inom rimliga tider. Det förutsätter att alla i behandlingen deltagandeparter har resurser som svarar mot de förväntningar

som ställs på den nya organisationen. Viktiga personer i handläggningen är såväl tolkar som advokater. En förutsättning för att utredningarna redan från starten blir det viktiga dokument som lagen utgår ifrån i den fortsatta behandlingen, är att det finns ett förtroende mellan tolken och den asylsökande. Vi har tidigare i motioner påpekat hur viktigt det är att t.ex. asylsökande kvinnor får kvinnliga tolkar och utredare. Det måste också finnas tillräckligt antal tolkar att tillgå för att de uppsatta tiderna skall kunna upprätthållas. Regeringen bör här noga följa utvecklingen.

Samma förhållanden gäller de allmänna ombuden. Handläggningen av flyktingärenden kräver mycket av det allmänna ombudet. Om det blir brist på advokater eller att handläggningen hos advokaten fördröjs riskerar man att de uppsatta tidsramarna för handläggningen spräcks redan i inledningsskedet av den nya ordningen. Regeringen bör därför omgående i samarbete med advokatsamfundet se över om nuvarande tillgång på allmänna ombud är tillräckliga för att klara behoven.

Hemställan

Med stöd av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om hemliknande lokaler för placeringen av familjer med barn som tagits i förvar,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av personal med gedigna kunskaper om barn,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Sveriges möjligheter att hjälpa människor i akut behov av skydd och en utökning av flyktingkvoten,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av tolkar och advokater.

Stockholm den 10 april 1989

Rune Backlund (c)

Ulla Tillander (c)

Göran Engström (c)

Marianne Jönsson (c)

Karin Israelsson (c)

Rosa Östh (c)

Roland Larsson (c)

Kersti Johansson (c)